

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Inivriis Et Damno dato. Titvlvs XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

stenium non fuerit coram nobis, quia tamen ex tenore relationis ipsorum a, quam dictus procurator exhibuit, ac si literæ ipse ostensa fuissent, nobis constitit evidenter, iudices ipsos prætermisso iuris ordine processisse: tam processum eorum, quam concessionem ecclesiarum à prædicto Abbate de mandato ipsorum factam, auct. Apo. retractamus, præsertim cum relationis ipsius series repugnantia contineat, & adversa. Dicitur enim quod crimen ejusdem Presbyteri, usque ad eod publicum b fuerat & notorium, quod nullus inficiationi locus penitus existeret, utpote cujus universæ vicinæ populis testis erat: & tamè ibidem præmittitur, quod eodem Presbytero terminum peremptorium præfixerunt, in quo (si posset) super infamia prædictorum criminum canonicè se purgaret: cum nimirum si crimen notorium existeret, non erat illi indicenda purgatio, sed in eum condemnationis sententia promulganda: & infra. Si verò nullus appareret legitimus accusator, & ipsum inveniretis apud bonos & graves super prædictis criminibus, vel ipsorum altero infamatum, purgationem ei canonicam indicatis, non obstante, quòd coram prædicto electo dicitur se purgasse: cum iudicio pendente coram iudicibus delegatis non steterit ordinarius purgationem indicare infamato.

[1 Nos induit ut fratrum nostrorum debeamus consultationibus respondere. & ab eis, quantum humana permittit fragilitas, dubitationis scrupulum amputare. Inde est quòd.]

CAP. XXII.

Non sufficit prealato de criminibus infamato jurare, eorum se purgat, quòd sit immunis ab illis criminibus: sed jurare debet, quòd post suam promotionem illa crimina non commisit.

Idem.

Acepimus e literas, quibus nobis intimare curastis, quòd Apostolico mandato super indicenda purgatione Archiepiscopo Bituntinen. recepto, ipsum citastis ut decuit: qui ad diem præfixum comparuit coram vobis d, juramentum purgationis offerens sub hac forma, videlicet quòd immunitas erat ab illis criminibus, super quibus se purgare debebat: & infra. Ipse verò ad præsentiam nostram accedens, humiliter supplicavit, ut saltem super purgatione incontinentià dignemur temperare rigorem, quia non deberet asserere, quòd à natiuitate sua nunquam passus fuerit lapsum carnis. Porro cum ab eis non credatur exactum fuisse huiusmodi juramentum, potius forè præsumimus, quòd alia de causa volebat sub præscripta forma jurare: videlicet quòd immunis erat ab illis criminibus, de quibus fuerat infamatus, tanquam dimissis per penitentiam, iam esset immunis ab illis: sed hoc jurare, non parva temeritatis existeret: cum beatus Iob dicat e, Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorat anima mea: & infra. Ideoque præscriptam purgationis formam, secundum quam idem Archiepiscopus obtulit se purgare, reprobamus, utpote indiscretam, temerariam, & ineptam: injungentes eidem, ut si voluerit & potuerit secundum hanc formam se purgare, secundum sanum intellectum: quem ei duximus exprimendum, videlicet quòd illa crimina graviora, id est, simoniam, venditionem iustitiæ, atque incontinentiam, de quibus infamatus extitit, juret se minimè commississe, postquam ad Archiepiscopalem promotus est dignitatem, & compurgatores sic jurent, quòd credunt eum verum jurasse: quo facto vos illum dimittatis in pace, alioquin, &c.

a Ipharons. b publication. c vid. Bar. in l. 1. §. accusationem. ff. ad Sc. Thier. ubi citat hunc textum in puchro casu. d nobis, legitur in plerisque Cod. series tamen indicat legendum, coram vobis. e Iob. 9.

DE PURGATIONE a VULGARI. TITVLVS XXXV.

CAP. I.

Duella, & alie purgationes vulgares prohibita sunt, quia per eas multoties condemnatur absolvendus, & Deus tentari videtur. h. d. totus titulus.

Celestinus III.

Cura suscepti b regiminis: [1 & 7.] Cum t. f. duxerit sed. Apost. consulendam, utrum super ecclesiarum possessionibus duella debeat sustineri. Tue duximus sollicitudini respondendum, quòd in eo casu, vel aliis etiam hoc non debes aliquatenus tolerare. c

[1 Sæpedita tamen mal. cum non desinat infamare. unde nobis humiliter supplicavit, ut ab illarum impetitionibus solutum faceremus ipsum prædictarum ecclesiarum pacifica possessione gaudere.]

CAP. II.

Summatum est sup. ca. proxim.

Innoc. III. priori S. Sergii Spoletan.

Significantibus d v. laico, & fratribus ejus ad nostram noveris audientiam pervenisse, quòd quum quidam eos super furti crimine accusaret, cum eo coacti sunt inire duellum, in quo alius peccatis suis præpeditibus ceciderunt: propter quod per consules Spoletanos bonis fuerunt propriis spoliati: nunc verò furtum apud alios est inventum, & quòd ipsi fuerint innocentes, est (faciente Domino) revelatum. Unde consulis ipsis dedimus in mandatis, ut ablata restituant universa.

CAP. III.

Summatum est sup. ca. 1.

Honorius III.

Dilecti e filii noviter in Livonia baptizati, gravem ad nos querimoniam destinarunt, quòd fratres templariorum, & alii, qui temporalem in eis potestatem exercebant, si quando de aliquo alio crimine infamantur, eos ferri candentis iudicium subire compellunt: quibus si qua exinde sequatur adustio, civilem poenam infligunt. Cum igitur huiusmodi iudicium sit penitus interdictum, utpote in quo Deus tentari videtur: mandamus, quatenus dictos fratres, & alios, ut ab huiusmodi conversorum gravamine omnino desistant, per cens. eccles. appel. remota compellas.

DE INIURIIS ET DAMNO DATO.

TITVLVS XXXVI.

CAP. I.

Propter ejus brevitatem non summatum.

In Exodo. f

Si rixati fuerint homines, & percussit alter proximum suum lapide, vel pugno g. & ille mortuus non fuerit, si b saucerit in lecto, qui percussit, operas ejus & impensas in medicos restituat.

CAP. II.

Breve est, & ideò non summatum.

In eodem

Si quis aperuerit cisternam, & foderit, & non operuerit eam, cecideritque bos & asinus in eam, dominus

a Vide B. Thom. 2. 2. q. 95. art. 3. ad 3. arg. b Ca. un. eod. tit. in 2. comp. c Adde quòd not. Bald. in l. 1. C. de Lat. lib. tol. ubi vide. d Ca. un. eod. tit. in 1. comp. vid. conc. Trid. sess. 21. de refer. c. 19. e Ivo p. 10. c. 15. f Exod. 21. g vid. l. fin. cum gl. et concor. ff. de fentia. h al. ita: sed jauerit. i C. 3. tit. de damno dato. in 1. comp. Refert Ivo p. 16. c. 249. Exod. 21. Zzz 2

cisterna reddet pretium jumentorum : quod autem mortuum est, ipsius erit.

CAP. III.

Breve est, & ideo non summat. Idem.

SI a bos alienus cornueta fuerit ab heri & nudius tertius, & non custodivit eum dominus suus, reddet bovem pro bove, & cadaver integrum accipiet.

CAP. IV.

Breve est, & non summat. Idem.

SI b laeserit quispiam agrum vel vineam, & dimiserit jumentum suum, ut depascat aliena, pro damno estimationem restituat.

CAP. V.

Breve est, & non summat. Idem.

SI c egressus ignis comprehenderit cervos frugum, si ve flantes segetes in agris, reddet damnum qui ignem succenderit.

CAP. VI.

Breve est, & quasi idem cum precedenti. Ex penitentiario Romano. d

SI quis domum vel aream cujusquam incenderit voluntarie, sublata & incensa omnia restituat, & tres annos poeniteat.

CAP. VII.

Secularis possessas, qua clericum bannivit, condemnari debet per iudicem ecclesiasticum, secundum estimationem injuria in expensis & damnis. Ex hodie adde panam in Clem. 1. de panis. Honorius III. Episcopo Bononiensi.

OLim e scribentibus nobis Episcopo Martini. ut potestatem, consiliarios & populum civitatis Florentin. ad satisfaciendum de damnis & injuriis interrogatis Episcopo, & ecclesiis Fesulan. cen. ecclie coarctaret, idem testes lite non contestata recepit. Quare nos ejus processu penitus revocato commune Florentin. quia banniverat Episcopum Fesulanum contra Deum & ecclesiasticam libertatem, propter injuriam banni, & expensas, & damna tali occasione secuta, taxatione juramento praemisso in mille libris usualis monetae, praedicto Episcopo sententialiter duximus condemnandum.

CAP. VIII.

Qui juras statutum super non repetendi damnis, hoc non obstante expensas repetere poterit, h. d. vel sic: Statutum super damnis non repetendi, ad expensas non extenditur.

Gregorius IX.

IN nostra f & fratrum nostrorum praesentia proposuistis, quod olim civis Brixien. pro g restaurationibus damnorum illatorum ad invicem, quae propter multas civiles discordias incurrerant, plurimum aggravati, statutum editum de non petendo vel recipiendo in posterum restorationes hujusmodi a communi generaliter approbarunt, & firmarunt etiam juramento: & infra. Cum igitur aliud sit damnorum restauratio, quam satisfactio expensarum: & ideo in juramento exhibito super damnorum articulo intelligi non debeat, quod factum expensarum fuerit comprehensum: mandamus, quatenus (juramento non obstante praedicto) auctoritate nostra provideas, quod dictum commune pro bono concordiae ad expensarum satisfactionem aliquid h contribuat, juxta tuae discretionis arbitrium, a te sicut expedierit, moderandum.

a Exod. 21. b Exod. 22. c Ibid. d Simili sententia reperitur apud Burch. l. 19. e vide Clem. 1. de panis. ca. Graviss. supr. de restit. spol. f vide gl. in c. si canonici. verbo, damnis & injur. de offic. ordi. in 6. g dictio, pro, deest in vetustioribus codicibus. h dictio, aliquid, deest in antiq. exemplaribus.

CAP. IX.

Haec plura dicta, & se summat. Idem.

SI culpa tua datum est damnum, vel injuria irrogata seu illis irrogantibus opem forte tulisti, aut hac imperitia tua, sive negligentia evenerunt: jure super his satisfacere te oportet, nec ignorantia te excusat, si scire debuisti ex facto tuo injuriam verisimiliter posse contingere, vel jacturam. Quod si animalia tua nocuisse proponas, nihilominus ad satisfactionem teneris, nisi ex dano passis damnum, velis liberare teipsum: quod tamen ad liberationem non proficit, si fera animalia, vel que confueverunt nocere fuissent, & quam debueras non curasti diligentiam adhibere. Sane licet, qui occasionem damni dat, damnum videatur dedisse: secus est tamen in illo dicendum, qui ut non accideret, de contingebat nil omisit.

DE POENIS.

TITVLVS XXXVII.

CAP. I.

Tolentis puniendus est criminis sui, quatenus delictum iterat.

Ex concilio Toletano.

E A quae frequenter praevagatione iterantur, frequentius sententia condemnentur.

CAP. II.

Interficiens Presbyterum puniendus est: & pena per ipsius cur praesens, aliis pro ejus anima distribuitur.

Ex concilio Triburiensi. a

Presbyteri interfecti compositio Episcopo, ad curiam parociam pertinet, solvatur, ita ut medietatem utilitatis ecclesiae, cui praesertim, tribuat, alteram in ejus elemosinam iuste disperiat: Quis nullus ejus haeres proximior videtur, quam qui ipsum Domino sociavit.

CAP. III.

Non debent prelati pro criminis sui sustinendis pecuniis exigere, nec etiam correctionis causa ex cupiditate penam pecuniariam imponere.

Alexander III. Cantuariensi Archiepiscopo.

LIcet b juxta Apostolum: [1 & infra.] Acceptum quod Archidiaconi. Conventum episcopatus pro regendis excessibus, & criminibus puniendis, a clericis laicis penam pecuniariam exigunt, & pro annua pecunie personas quandoque suspendunt, quibus interdicitur, a vicariis denarios, ut eos in ecclesiis carere permittant, exigere non formidant, & alia agunt, quae canonum obviant institutis, & de radice cupiditatis & avaritiae prodire videntur: & infra. Mandamus, quatenus Archidiaconis praedicti episcopatus hoc districte interdicas: si autem contravenire praesumpserint, eos compell. c. ssan. eccl. cen. compellas.

[1 Arguere, obsecrare & increpare studemus: sed tamen debemus excessus corrigere singulorum, ut probemus non quia iusti sunt, sed quia lesi Christi sunt, quare ut in correctione facienda videamur modestiam, & maturitatem servare.]

CAP. IV.

Vilius condemnatur victori praesenti in expensis, etiam in casu pecuniarius, & unum casum excipit.

Idem in concilio Turonensi.

Calumniam e & audaciam temere litigantium con-

a Est in concil. Triburiensi sub Annapolis Imperatore ca. 4. ubi alius verbiu referunt Burch. l. 6. dec. c. 11. l. 100. p. 16. c. 140 & Gratia. f. ve Palea 17. q. 4. ca. omnes Presbyteri. b C. 1. red. l. 10. c. 1. compell. & post conc. Lat. sub Alex. III. p. 2. c. c. 1. red. l. 10. c. 1. compell. demand

